

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejem:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6-50	četrt leta 6-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znak.
Upravnistvo (epodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Kranjsko dež. gospodarstvo.

Prava nesreča za vse kronovine je, da njihovo gospodarstvo ni podvrženo redni kontroli. Deželni zbori že po svoji sestavi niso v stanju izvrševati temeljito kontrolo in nimajo za to potrebnega časa. Tako gospodarijo deželni odbori prav za prav brez kontrole in vsakokratna večina dela lahko kar hoče in kakor hoče. Ta nedostatek je tako občuten, da je bila že večkrat sprožena misel, naj se ustanove posebne korporacije, ki bodo nadzorovale gospodarstvo in zlasti denarno poslovanje deželnih odborov, a kakor vsaka dobra misel v tej nesrečni državi, je tudi ta ostala na papirju.

Ni je kronovine v avstrijskem cesarstvu, kjer bi deželni odbor tako gospodari, kakor gospodari na Kranjskem. Ko so klerikalci prišli na krmilo, so se vsedli k polnim skledam. Deželno gospodarstvo je bilo v vzornem redu. Prejšnji dež. odbor je imel sicer napredno-nemško večino, a je postopal vedno v soglasju s klerikalnima zastopnikoma in ves dež. odbor se je zavedal, da je njegova prva in najvažnejša naloga, opravljati dež. gospodarstvo pravično in pošteno, pametno in previdno, po načelu, da stoji občina korist nad vsemi strankarskimi ozirji. Toda to se je temeljito spremenilo, čim je prišlo deželno gospodarstvo v roke brezvestnih klerikalcev. Ti smatrajo deželno blagajno za svojo strankarsko korito, opljuvali so vsa načela, po katerih je oskrbovati zaupen denar in razmetavajo deželno imetje za svoje strankarske potrebe na tak način, da je kar groza. A ni jim tega dovolj. Spušča se v predrzne spekulacije, ne da bi imeli za to dovoljenje dež. zbora in sicer v spekulacije, ki so že naravnost sumljivega značaja.

Kratko bo letošnje zasedanje deželnega zbora in ker je čisto gotovo, da klerikalna večina ne bo za nobeno ceno pripustila rešitve rednega deželnega proračuna, ne bo prave prilike, vzeti vse klerikalno gospodarstvo temeljito v pretres in je vsestransko osvetliti, točko za točko,

kakor bi bilo treba. Toda pri tej in oni predlogi se bo vendar dalo posvetiti v klerikalno početje. Začetek je bil že storjen v prvi seji deželnega zbora pri razpravi o Lampetovih elektrarniških spekulacijah. Tu se je že pokazalo, kako nesramno in brezvestno divjajo klerikalci z deželnim denarjem. Vsestransko se je priznalo, da je Završnica zavožena stvar, da bo ž njo združena trajna izguba za deželo, da bo dežela morala leta in leta, vsaj petdeset let doplačevati na Završnico ogromne vsote, vrh tega pa bo elektrika še tako draga, da zanjo ne bo dobiti odjemalcev. Nečuvno je, kar je klerikalna večina deželnega odbora zagrešila s to spekulacijo. Do neba kriči že ta brezvestnost, a kaj mora biti še vse skrito in prikrito, da se dr. Lampe tako krčevito brani mešane komisije, ki naj pregleda načrte in račune in zasliši nepristranske izvedence. Pošten človek se vendar ne boji, pokazati račune, pošten človek je še vesel, da ga kontrolirajo — klerikalci pa se tresejo že pri sami misli, da bi komisija pregledala račune in načrte in zaslišala izvedence. Kaj pa to smrdi?

Završnica ni edina stvar, pri kateri so klerikalci pokazali, kako znajo gospodariti. So še druge stvari, ki zaslužijo, da se jih natančno preišče. Posebno pozornost zaslužijo seveda »podpore«, kajti pri teh se posebno dobro vidi vestnost, pravičnost in nepristranost klerikalne večine dež. odbora. Žal, da v sled po-manjkanja časa deželni zbor ne bo mogel vseh teh stvari pregledati in se z njimi baviti.

Klerikalci se ničesar tako ne boje, kakor osvetljenja njihovega gospodarstva. Poglavitna skrb jim je, da bi vse skrili in da bi nihče ne dobil vpogleda v njihovo početje. Časih je imelo deželno knjigovodstvo neko samostojnost in je bilo nekako soodgovorno za deželno gospodarstvo. Klerikalce pa je to oviralo pri njihovem »delu« in zato so vse prekucnili in hočejo zopet knjigovodstvo »preurediti« menda tako, da bi postala sploh vsaka kontrola nemogoča, celo deželnima odbor-nikoma, ki ne pripadata klerikalni

večini, skušajo klerikalci vse prikriti in utajiti. Tako je nedolgo tega izdala klerikalna večina dež. odbora ukaz, vsled katerega še deželna odbornika grof Barbo in sedaj dr. Triller ne smeta nobenega akta pogledati brez dovoljenja klerikalnega referenta. Dež. uradnik še deželnemu odborniku grofu Barbu ali dr. Trillerju ne sme pokazati nobenega akta — če pa se ta oglasi pri referentu, se pa že dobi kak izgovor, da akta ni treba v pogled dati.

Kontrola je prva stvar — pri deželnem odboru pa vidimo, da se kontrole boji in da jo hoče z zvijačo in z brutalno silo preprečiti. V deželnem odboru ne smejo uradniki niti dež. odbornikom pokazati aktov in računov, v dež. zboru pa se brani dr. Lampe na žive in mrtve mešane komisije in izvedence, ki bi pregledali račune in načrte za Završnico. Ubrani se vsake kontrole — to se zdi klerikalcem življenjska potreba; raje prenašajo najhujši sum, kakor da bi pripustili natančno kontrolo. Prokleto tehtne vzroke morajo ineti, da jih je tako strah kontrole.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Kakor smo že poročali, je Moravska divizija deloma že prispela v pokrajine, ki so jih albanski roparji zasedli. Toda Moravska divizija ni edina, ki bo imela opraviti z Albanci. — Njej je baže odkazano samo ozemlje okrog Peči in Djakovice. Vidimo torej, da tudi to pot prihajajo Srbi Črnogorci na pomoč ter prepuščajo Črni gori samo, da napravi red pri Tuziji in Gusinjah. Drugi deli Moravske divizije, kakih 25.000 moži, pa bodo vdrli v notranjost Albanije.

Boji.

Iz uradnega vira poročajo, da je prenočila včeraj srbska vojska, — seveda samo en oddelek — v okopih pri Resnju, severno od Prespanskega jezera in vzhodno od Ohride. Mesto Ohrido so zasedli Grki, dočim je Struga še vedno v albanskih rokah. Včeraj jutraj so nato Srbi zasedli

mesto Resnjo ter na ta način preprečili, da Albanci ne morejo prodirati naprej proti Bitolju.

Iz Beograda poročajo nadalje, da je prodiranje Srbov na vseh črtah uspešno. Glavne albanske čete so Srbi potisnili iz Galičnika. Črnovice in iz Dibre nazaj. Albanci so zbežali in zapustili razen cele pritjage v Dibri tudi topove in puške. Število Albancev, ki so bili prišli v Dibro, cenijo na 35.000 moži, med tem ko stoji v Ljumi kakih 25.000 moži, med njimi 3000 makedonskih četašev.

Srbskim četam se je baže ob tej priliki posrečilo vjeti nekega bolgarskega kurirja z važnimi pismi iz Sofije, v katerih se naznanja, da je odšlo iz Sofije 30 bolgarskih častnikov, da organizirajo vojno proti Srbiji.

O bojih ob južni srbski meji poročajo nadalje še sledeče: Pri Mavrovu in Kičevu poraženi Albanci so se umaknili proti Dibri, kjer so si napravili močne okope. Pri Galičniku se je razvil izredno ljut boj, zvečer so srbske čete zasedle mesto.

Ohrido so Srbi obkolili, da vja-maje bolgarsko - albansko četo, ki je baže zasedla mesto. Poročilo, ki smo je zabeležili zgoraj, da so Ohrido zasedle provizorično grške čete, mora biti torej oddano — pozneje, pa je dospelo prej, kakor to poročilo, čemur se pa nikakor ni čuditi, ker prihajajo poročila v Beograd večidel po kurirjih, ki morejo oddati svoja poročila brzojavu šele v Negotinu, Velešu ali Skoplju, ker so Albanci vse druge zveze pretrgali.

Od predvčerajšnjem prodirajo močne srbske čete proti Strugi, ki je še v albanskih rokah.

Pri Braništu se zbira 7000 Albancev, da udarijo na Prizren. Iz srbskega uradnega vira prihaja tudi vest, da so Albanci zasedli Ljumo, kjer se je vršila huda bitka.

Kdo vodi operacije proti Alban-cem, danes ni mogoče dognati. Imenujeta se dve imeni in sicer polkovnik Damjan Popović in polkovnik Milivoj Andjeković.

Pešpoh št. 19 se je združil s srbskimi oddelki, ki so prihajali iz Bitolje. Glasom dunajskih informacij, ki pa seveda prav nič niso zanesljive, ima srbska vojska, katere jedro je prekoračilo v soboto Rjesan, da pri-

me glavno moč Albancev in jo vrže nazaj čez Strugo, glavno nalogo.

O bojih pri Ohridi poročajo zadnje srbske brzojavke sledeče: Albanci so bili pri Ohridi popolnoma poraženi. Srbske čete so jih obkolile in ker se Albanci niso hoteli udati, so Srbi vse postrelili. Pri Dibri se nahaja še okrog 10.000 Albancev. Srbom se do sedaj še ni posrečilo jih zajeti. Ta albanski oddelek ima tudi topove in strojne puške in poveljuje temu od-delku Isa Beljetinac.

Pri Mavrovu glasom te zadnje brzojavke bitka ni bila odločilna.

Črna gora.

S Cetinja poročajo: Poskusi črnogorske vlade, pregovoriti plemena Hoti in Grudi, da naj se ne udeležijo albanske vstaje, so ostali brezuspešni. Vstaja se vedno bolj širi. Pri Gusinju je prišlo do krvavih spopadov. Albanci so bili v premoči in so zmagali. Merodajni krogi trde, da je Isa Beljetinac albansko vojsko dobro preskrbel z orožjem in municijo ter da je odšel iz Valone v Krasnico, da organizirajo tudi tam vstajo proti Srbiji in Črni gori. Isa Beljetinac nastopa sporazumno s provizorično albansko vlado. Črna gora mobilizira 10.000 moži.

Albanska poročila.

Zelo nezanesljiva so poročila, ki prihajajo iz Albanije. Dragoceno pa je dejstvo, da prihajajo ta poročila vsa iz Valone, kar je dokaz sporazuma albanske provizorične vlade z albanskimi roparji. Provizorična vlada je hotela vojno s Srbijo, njo zadene tudi vsa krivda za eventualne posledice. Te valonske brzojavke pravijo, da so Albanci zasedli Strugo in Djakovico. V Djakovici so Albanci uplenili baže velike množine orožja in municije. Albanci so zavzeli baže tudi Ohrido, kjer so dobili več topov in mnogo živil. Prizren je obkoljen ter pričakujejo v Valoni vsako uro njegov padec. Tamošnja srbska posadka šteje baže 4000 moži. Albanci korakajo proti Resni.

Interesantna pa je nadaljna brzojavka iz Valone, ki prosi velesile pomoči. Brzojavka se glasi: Z ozirom

LISTEK.

Onkraj črnožoltnih mejnikov.

(Konec.)

Moštvo, ki se je vozilo po železnici, častniški slugi itd., je bilo vsehskozji zagorelo, zdravordeče in zelo krepkih mišic; večina plavci z lepimi gostimi, valovitimi lasmi. Če govori podložnik z višjim službeno, mora cel čas salutirati. To pa pravzaprav le markira s tem, da drži privzdignjeno desnico blizu okrajka furaške, z dlanjo proti svojemu čelu. Moštvo se obnaša napram častnikom in šaržam mnogo bolj »stramm«, nego pri nas, vidi se mu iz obnašanja, ničesar premišljujoča poslušnost napram evangeliju, ki se cedi od ustnic gospoda koprola ali celo gospoda narednika ali celo gospodov oficirjev. Mogoče, da je tako moštvo, če izgubi v bitki svoje poveljujoče in mora samostojno ravnati, slabo; gotovo je, da mora biti pod primerno komando za nasprotnika strašno. Saj to je vedel že Friderik Veliki (ali je bil pa Napoleon), kateremu polagajo v usta izrek, da ni zadosti če se ruskega vojaka vstrelji, češ potem se ga mora še prekucniti.

Ko smo se začeli bližati Peterburgu, smo srečavali vedno pogostejše kolonije dač. »Dača« je lesena ruska hiša. Pri tem pa se ne sme

misлити, če govorim o kolonijah dač, na kake kajže. To so lične, dostikrat precej velike in z največjim razkošjem opravljene vile. Zunaj so bruna prevlečena s pooblanimi deščicami, ki so v kakem prijetnem tonu pleskane z oljnato barvo, z lično leseno ornamentiko, velikimi elegantnimi okni in vrati. Znotraj so take hiše štukaturane in tapcirane, imajo parkete in sploh ves komfot elegantne, moderne vile.

Te dačne vasi so letovišča premožnih Peterburžanov; zvečine so dače le za dotično rodbino, vendar jih je tudi mnogo, kjer se oddajajo stanovanja. Sredi redkih borovih gozdičev, obdane z vrsti, gledajo te kolonije prijazno v svet. Mnogo je rdečih in svetlozelenih streh, včasih je v taki koloniji tudi lična lesena cerkva z zeleno streho. Pri vzhodu v enega izmed vrtov vidim na beli deski dolgo procesijo velikih cirilskih črk: Kinematograf! Torej še tukaj! Pri nekaterih takih dačnih naselbinah so tudi postaje, a naš brzovlak piha ošabno naprej.

Okrog dvanajstih opoldne zapazimo v smeri vožnje dimnato meglo — Peterburg! Vozimo skozi oni, velika mesta obdajajoči pas, ki ni ne mesto, ne dežela: Semintja tovarna sredi polja, reklamne deske sredi krompirja, potem zopet skupina revnih predmestnih hiš, potem veliko pokopališče; na desni pa se zabli-skajo zlate strehe Novodjevičjega samostana, kjer se dajo za drag de-

nar pokopavati bogataši. Potem kolodvor — Peterburg!

Pride nam že naproti naša teta; objemanje, poljubovanje in nato haid v izvožke. Moramo namreč še skozi kos južnega dela mesta na Carskoselski kolodvor, da pridemo v Carsko, kjer smo potem prebivali. Pred kolodvorom se mi odpre več kilometrov dolgi Izmajlovsko-Voznesenski praspjekt, segajoč v premi žrti notri gori do admiraliteta, to je do Njeve. Tri radijalno narazen tekoče ceste izhajajo od admiraliteta: Voznesenski praspjekt južno, Gorohovaja jugovzhodno, Njevski praspjekt skoro vzhodno. Kakor zlata viržinka je v solncu migljaj gori koncem Voznesenskega praspjekta vitki in visoki stolpiček admiralitetske palače. Naenkrat pa zagledam iz voza, ko smo prišli na odprt kraj preko streh daleč na severu mogočno zlato kupolo, kakor poveznjen zlat kotel, Isakova katedrala! Ta pogled, sličem pogledu na sv. Petra kupolo v Rimu, a sredi tujega in vendar tako slovansko-domačega življenja mi je bil prva senzacija v carski prestolici. Nekaj me je globoko prešinilo, vzdrhtel sem. Kupolo sv. Isaka sem potem še dostikrat gledal, v razni osvetljava, od blizu, od daleč, z onstran Njeve, in bila mi je poslednji pozdrav, ko sem se vozil po 3 tednih v jasnem jutru, pobit britkih čutov slovesa, čez Aleksandrov most na Finski kolodvor, in še enkrat sem jo potem ugledal iz vlaka, obdano od dima

njevskih parnikov in tovaren. Ali jo zazrem še kdaj —?

Se eno tipično rusko sliko sem doživel. Ko smo križali Zabalkanski praspjekt — najdaljšo ravno cesto peterburško — se nam je prikazala trojica cerkev. Pred njo je bronast steber, na katerega so takorekoč prilepljene pokoncu stoječe cevi turških topov, vpljenih v balkanski vojski leta 1877. Pa to ni nič posebnega. Originalna je kupola trojčke cerkve, obdana s 4 manjšimi. Te kupole so višnjeve in posejane z zlatimi zvezdami. Na sebi to ni lepo s strogo umetniškega stališča in spomnil sem se enako pobarvanih krogelj, na kakoršnih nastopajo v cirkusu dresirani pudelnji. A v celoti, v milijeju Peterburga, je tudi ta stvar mikava in lepa. To moram že sedaj povdariti: Lepih posameznosti, kakor jih ima na primer Dunaj, se v Peterburgu najde malo; toda celota v svoji barvenosti, dolgi praspjekti v menjačici osvetljavi in navadno arhitektonsko krasno zaključeni, potem Njeva in njena impozantna nabrežja — vse to je neizmerno, nedopovedljivo lepo, dosti lepše, nego najlepša kontinentalna mesta.

Kmalu smo bili na Carskoselskem »vakzalu«, kakor Rus imenuje kolodvor s popačeno tujo besedo. To je najlepši peterburški kolodvor, nov in zidan v renesansi z nekoliko primeso »secesije«. V Carsko in nazaj obujejo vlaki skoro vsake pol ure do 1/2. zjutraj. Vozi se 28 minut. Kmalu po odhodu smo zopet za-

gledali bogati Novodjevičji samostan, sedaj na nasprotni strani vlaka, na desni. Bolj daleč še na desno, proti morju (ki se ga pa ne vidi), so se prikazale iz malega, nekoliko vzvišene-ga gozdiča ali parka zelene kupole, zvane zvezdarne Pulkave. Na levo, proti notranjosti Rusije, če smem tako reči, na vzhodnem obzorju, se je pojavila za njivami par kilometrov dolga vrsta tvorniških dimnikov: to je bila državna verita Kólpino, kjer delajo oklopne plošče za »bronenosce«, t. j. za bojne ladje in podobne stvari. Tam je 6000 delavcev.

Kmalu smo tudi zagledali Carsko selo. Svet se tam nekoliko dviga in kraj, kjer leži to mesto, izgleda v daljavi kakor dolgo raztegnjen grič v polovinski višini našega Golovca. Ker obstoja Carsko iz samih dač in palač in stoji vsaka hiša v lastnem vrtu, izgleda cel kraj oddaleč kakor gozdnat dolg grič. Z najvišje točke se je iz zelenja blesketala mala zlata kupola nove garnizijske cerkve in nekoliko bolj na levo večja glavne cerkve. Tudi drobne, stilistično izredno mikave in kronam podobne kupole kapelice v carskem gradu, so se videle. Skoro smo bili »doma«. Ker je dotična vila le dvesto korakov od kolodvora, ni bilo treba vzeti izvožke. Zal dečko v rdeči srcaji, dvornik Gerasim, je naložil na voz našo prtljago in kmalu smo sedeli za prijetno obloženo mizo in s prijetnim apetitom.

Dr. M. Zarnik.

na veliko število ranjencev iz zadnjih bojev med Albanci in Srbi prosi provizorično albanska vlada, da pošlje volesile oddelke Rdečega križa v Albanijo. Danes se je pričela velika bitka za Prizren. Esad paša je prošil provizorično vlado, daširavno pozna njeno miroljubnost, za ojačenja in municijo. Seveda mu je provizorična vlada odbila njegovo prošnjo. Albanski veljaki v Malakastri napadajo provizorično vlado v Valoni ter so hoteli proklamirati vstajo. Provizorična vlada je poslala tja 60 vojakov, ki so Malakastro napadli, zažgali bazar in aretirali vstaše.

Gotovo bo sedaj izšel v nekatere države, katerim so albanski roparji prirasli na srce, poziv na zdravnik, da naj se priglase za albanski Rdeči križ. Prav lepo, samo prostovoljno naj se oglašajo! Našim nemškimi sodržavljanom se odpira lepo polje. Če imajo preveč ušes in nosov, je tu najboljša priložnost iznebiti se teh priveskov.

O položaju

poročajo baje iz vojaških krogov v Sarajevu sledeče, kar se nikakor ne vjema s poročili iz Beograda. Poročilo pravi, da je vstaja Srbijo popolnoma presenetila in da so Srbi v prvem tednu doživeli občutne poraze. Tudi pripravila Srbija mnogo obsežnejšo akcijo, kakor to oficijalno priznava. Srbi so imeli baje po tem poročilu čete tudi še v Albaniji sami. Tako so baje stali v Orosiju na poti iz Leša v Prizren trije bataljoni in ena gorska baterija, pri Brutiju ob Drinu dva bataljona in dva oddelka s strojnimi puškami. Od teh čet so odposlali posebne oddelke v Malit in Spas. Dne 18. septembra so se morale te čete umakniti na srbska tla ter so morale pustiti Diakovico in Prizren Albancem. Dne 20. septembra sta bili mobilizirani novi srbski diviziji s Kosovega in ob Vardariju. Takrat je stalo med Novim Pazarom in Bitoljem 12.000 mož s 8 gorskimi baterijami. Končno se je zvišalo stanje teh čet na 20.000 mož. Dne 20. septembra je bila odrejena mobilizacija štirih letnikov notranjskih divizij in Moravske divizije. Te naj tvorijo dve diviziji, ki se zberejo med Prištino in Mitrovico in v bližini Skoplja.

Ti oddelki naj prodirajo proti Ljumi. Vsled hitrega napredovanja Albancev je formirala srbska vojna uprava še tretjo divizijo. En del naj pride v Solun in od tam z železnico v pokrajine Bitolj-Ohrida, drugi del pa naj se zbere pri Priplepu. Se ena divizija pa bo prodirala iz Prištine. Tretja srbska divizija naj stoji pri Skoplju in Tetovu kot rezerva. Vsaka divizija ima 12.000 pušk in 36 do 42 gorskih topov ter mnogo brzostrelnih pušk. V celem je Srbija mobilizirala 56.000 mož. — Črna gora je imela izprva ob meji 4000 mož, mobilizirala je 8000 mož in ima sedaj 12.000 mož ob meji. Sporazumno s Srbijo koraka ta vojska kot četrta divizija čez Peč in Plavo proti Diakovici.

Ta razkritja pač niso nič novega in gotovo tudi niso točna.

Avstrijsko, torej zopet skrajno pristransko poročilo iz Beograda, pravi, da smatrajo v Srbiji vpad Albancev za

resno vojno.

Poročilo se bridko pritožuje, da imajo Srbi sedaj povod pred celim svetom dokazati, da so bili prisiljeni zasedati celo severno Albanijo do morja, da napravijo na Balkanu mir. Dokler se to ne zgodi, ni Srbija izpolnila svoje naloge. Poročilo pravi nadalje, da srbska poročila pretiravajo resnost situacije in da so imeli Srbi do sedaj samo (!) 400 mrtvih in 600 ranjenih.

S temi glasovi pa stoje v direktnem nasprotju poročila mednarodnih vojaških oddelkov

iz Skadra,

ki pravijo, da je položaj v notranjosti Albanije, zlasti pa ob srbski meji vedno bolj kompliciran. Območje admiralske komisije se razteza edino le na Skader sam. Zunaj mestnega okrožja vlada popolna anarhija. Mednarodna komisija zaradi tega ni mogla pričeti s svojim delom, z določitvijo meje, ter bo morala to delo preložiti zaradi zime na spomlad. Situacija v Albaniji je popolnoma brezupna.

Vesti iz Beograda in Cetinja povedo, da iz Valone same poročajo strahovite podrobnosti

o albanskih grozovitostih.

Albanski roparji se ne zadovoljujejo s tem, da požigajo in ropajo v pokrajinah, kamor pridejo, marveč more vse moške, ne samo Srbe, marveč tudi lastne ljudi, ki se nočejo udeležiti vstaje. Tarnanje valonske vlade, da ni zdravniške pomoči za ranjene Albance, je popolnoma nepotrebno, ker pomore Albanci svoje lastne ranjene brate, da ne padejo v roke Srbom. Prav je tako, da začne

bestija sama sebe trgati. To ni samo bestialno, tega bi ne pričakovali niti od divjih afriških plemen, to je naravnost psihopatično. In vendar se bodo gotovi krogi še navduševali za plemenite Albance.

Srbska vlada je poslala, kakor smo že poročali,

velesilam noto,

v kateri riše izbruh vstaje in vpad Albancev. Srbija se je zanašala, kakor hudomušno trdi nota, na avtoriteto evropskih velesil in je na željo vevkabinetov odpoklicala svoje čete celo iz strateško važnih pozicij.

Iz Rima poročajo sedaj, da je Srbija že tudi odgovorila na **nujni nasvet Avstro-Ogrske in Italije, da naj respektira sklepe londonske konference in naj se omeji samo na obrambo svoje meje.** Srbska vlada je baje odgovorila, da bo Srbija respektirala prijateljski nasvet in se pod vsakim pogojem držala sklepov Evrope.

Pred četrto balkansko vojno?

»Kölnische Zeitung« poroča iz Aten, da so se vršili **zapadni razgovori med bolgarskim delegatom Savom in visokimi turškimi vojaškimi dostojanstveniki v Carigradu. V Aten so dospeli baje izrekli bolgarskih in turških častnikov o skupnem izprehodu v Kavalo.** Z ozirom na to, da je turška vojska še polnoštevilno zbrana, je treba, da smo pripravljeni na razna presenečenja.

Grški generalni gubernator v Makedoniji, Dragumis, je izjavil poročevalcu »Echo de Paris«, da je **storiša Grška vse vojaške priprave, da je pripravljena na turške napade.**

Grško glavno taborišče, ki je bilo že razpuščeno, je začelo z **včerajšnjim dnevom zopet s svojim delom.** Vki generali in častniki, ki so bili na dopustu, so zopet vpoklicani. Grška je iznova popolnoma mobilizirala.

Turška vlada je, kakor poročajo iz Carigrada določena rešiti vprašanje Egejskih otokov, če tudi samo provizorično. Porta zahteva, da **dobe vsi Egejski otoki, ki jih je zasedla Grška, avtonomijo pod sultanovo suvereniteto po vzorcu Samosa.** Turška vlada zahteva sedaj, da se **pogajanja z Grško vrše hitreje. Dokler ta pogajanja ne bodo končana, Turčija ne bo demobilizirala.**

Deželna zveza prostovoljnih gas. društev na Kranjskem

je imela včeraj dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma svoj redni občni zbor s dnevnim redom: Volitev načelnika, volitev častnega člana in slučajnosti. — Včerajšnje zborovanje je pokazalo naše prostovoljno gasilstvo v pravi luči. Dokazalo je, da je naša stara zveza, ki je od nekdanj vodila kranjsko gasilstvo, kljub vsem zloboim napadom, kljub hinavščini in korupciji, ki so jo zanesli gotovi krogi v vrste našega gasilstva, ostala trdna, neomajna in nezarašna. Od velikega drevesa našega kranjskega gasilstva je odpadlo nekaj suhih vej in vejic, toda s tem se ni drevo posušilo, marveč se je okrepilo in na mesto trhljih vej, ki so popadale, vzklilejo novi cveti, drevo se okrepi in bo donalo še lepše sadove v prid našemu ljudstvu, v prid celokupnemu slovenskemu narodu.

— Zborovanje se je udeležilo nad 50 delegatov raznih kranjskih gasilnih društev in veliko število onih, ki se zanimajo za našo staro Zvezo in ki imajo v srcu in na jeziku geslo: Pomoč bližnjemu, pomoč svojemu narodu. — Zborovanje je otvoril podnačelnik Zveze g. Ivan Debelak iz Škofije Loke. Pozdravil je v kratkem jedrnatem nagovoru zborovalce, spomnil se je cesarskega svetnika g. Doberleta, ki je primoran vsled starosti in vsled družinskih razmer zapustiti svoje gasilce kot njihov »stari oče« in se zahvalil mestnemu magistratu za brezplačno prepušitev zborovalne dvorane. Prišel na dnevi red, je poudarjal resnost in smoteno delo na temelju gesla gasilcev »Na pomoč«. Na predlog g. Sajovica iz Kranja se je vršila volitev načelnika z vzklikom. Na njegov predlog je bil izvoljen soglasno za načelnika Zveze posestnik v Ljubljani in deželni poslanec g. Josip Turk. Volitev je bila sprejeta z velikim navdušenjem in videlo se je, da je dobila Zveza v osebi gosp. Turka časti vrednega in svojemu velezaslužnemu predniku primerne naslednika. Novoizvoljeni načelnik g. Turk je prevzel častno mesto in se je v lepem nagovoru zahvalil zborovalcem za izkazano mu zaupanje. Bodril je na delo v tem težkem času, ko zanašajo nasprotniki politično strast v vrste gasilcev, kojih edino geslo je bilo in mora ostati »Pomoč bližnjemu« in s katerim geslom je zvežana zmaga in dosežen plemeniti

namen gasilstva. Mirnim potom hoče doseči Zveza svoje pravice in njeno smoteno delo gotovo ne bo brez uspeha. Neustrašna pa je v svojem delu in boju in bodisi, da ji nasprotuje ta ali oni. Tisti, ki so zanesli razdor v gasilske vrste, se niso držali načela pomoči bližnjemu, marveč so hoteli spraviti v nesrečo brata, svojega bližnjega, svoj narod.

Za novega člana in sicer na mesto g. Turka je bil izvoljen nato v odbor Zveze g. Barle. Novoizvoljeni odbornik se je v toplih besedah zahvalil za izvolitev in obljubil, da bo posvetil vse moči v prid gasilstva. — Na predlog g. Ogorevca je bil voljen nato za častnega člana Zveze stari oče kranjskih gasilcev, svetnik g. Franc Doberlet in sicer s pridržkom vseh časti načelnika. Častno diplomu za kranjsko gasilstvo velezaslužnemu možu izročila posebna deputacija, za katero so bili izvoljeni gg. Turk, Petrič in Debelak. — Pri slučajnostih se je oglašil prvi k besedi g. Turk. Naslikal je v kratkih potezah zadnje boje, ki jih bje prostovoljno gasilstvo Kranjsko proti onim, ki igrajo pod praporom gasilstva zakotne politične igre in ki hočejo napraviti iz prostovoljnih gasilcev halpce. Omenil je med drugim, da je šla k deželnemu predsedniku baronu Schwarzu deputacija gg. Turk, Ogorevc, Petrič, ki mu je izjavila, da prostovoljno gasilstvo zedinjeno v Zvezi ne more v teh razmerah prevzeti odgovornosti v večjih nesrečah, kajti ono stori in more storiti le to, kar je v njeni moči. Če ne skrbe občine odnosno deželni odbor za primerne podpore, ki so namenjene za nabavo gasilnega orodja, potem prevzamejo odgovornost dotični faktorji, ki izrabljajo fond, ki je namenjen za podporo gasilstvu, za svoje osebne in politične namene, ne pa za gasilstvo v pravem pomenu.

Deželni predsednik g. baron Schwarz je na odkritosrčno in določno utemeljevanje o pogubonosnem delovanju merodajnih faktorjev v današnji eri na Kranjskem odgovoril deputaciji samo to, da se bo za stvar zanimal. Temu koraku, ki ga je napravila Zveza, je sledila interpelacija v deželnem zboru kranjskem, ki so jo podali deželni poslanci gg. Josip Turk, J. Reiser in tovariši na dež. predsednika barona Schwarzja in ki slove:

Glasom deželnih zakonov z dne 20. decembra 1884, št. 17 dež. zak. in z dne 28. oktobra 1911, št. 41. dež. zak. ima deželni zbor pobirati od vseh zavarovalnic dve in enodstotne prispevke od vseh brutto-premij požarnih zavarovalnin ter jih upravljati kot poseben gasilski sklad.

Dveodstotne doneske je porazdeljevati med prostovoljna gasilna društva in med občine, katere vzdržujejo službene gasilne straže, izrecno na ta način, da imajo **pravico do prispevka vse tiste občine in gasilne straže, ki nimajo dovolj svojih sredstev, ki vzdržujejo svoje orodje v primernem stanu in sploh primerno delujejo.** — Edenodstotni donesek je odmerjen izključno za podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih rodbin.

V zadnjem letu pa je deželni odbor uredil razdeljevanje teh doneskov zavarovalnic, torej tujega zapanega mu sklada na popolnoma **strankarsko - političnem** temelju ne glede na potrebnost in vrednost posameznih gasilnih društev in občin. Bojkotiral t. j. izključil od vsake podpore je vsa društva, učenjena v vzorcu in strogo nepristransko delujoči »Zvezi«, ter nalašč osnoval proti tej zvezi novo strankarsko, v katero sili vsa društva, ki reflektujejo na podporo iz gasilskega sklada. — Vrh tega je ustanovil proti že obstoječemu gasilskemu glasilu brez vsake stvarne potrebe novo glasilno, brezdomno na stroške gasilskega sklada, ki zato po zakonu prav gotovo ni odmerjen.

Vsled tega so ostala brez vsake podpore prav najpotrebnejša in najvzornejše delujoča gasilska društva, med njimi v prvi vrsti tudi Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani, in zaneslo se je na polje nesebičnega človekoljubnega delovanja strankarsko - politično strast.

Ker tak način upravljanja in uporabe gasilskega sklada prav gotovo ne odgovarja zakonom, c. kr. deželne vlade pa je poklicani čuvaj zakonov, usojajo si podpisanci vprašati:

1. Je-li so Njegovi ekscelenci g. deželnemu predsedniku znane popisane protizakonite in nevdržljive razmere?

2. Kaj misli storiti g. deželni predsednik v svrhu, da se upelje in zagotovi pravično in zakonito upravljanje in razdeljevanje deželnemu odboru zaupnega gasilskega sklada?

Na to interpelacijo deželni predsednik še ni odgovoril. Pride pa ta

žadeva na vrsto še tudi pri proračunski debati in sicer pri točki gasilstvo 36.000 kron.

Poročilo g. Turka je bilo sprejeto z viharним odobravanjem.

Temu je sledilo poročilo tajnika g. Mikuža. Iz njegovega obširnega in temeljitega poročila o stanju in delovanju Zveze posnemamo sledeče: Zveza ima včlenjenih 100 društev. Blagajniško stanje znaša 8928 kron 40 v, odnosno s hranil. knjižico »Glavne posojilnice« 9182 K 54 v. Jubilejska ustanova znaša 7060 kron. Nato se je razvila precej ostra debata glede razdelitve premoženja v slučaju razpusta Zveze. Navsetovalo se je seveda le iz previdnosti, da se tozadevno določilo v pravih spremeni. V slučaju razida pripade po sedanjih določilih premoženje Zveze deželnemu odboru. To pa v današnjih razmerah ni več oportuno. Stavili so se tozadevno različni nasveti in predlogi. Končno so se zborovalci na predlog g. načelnika zedinili tako, da se rešitev tega vprašanja prepusti odboru, ki naj na prihodnjem občnem zboru stavi definitivne predloge.

Pri razpravi glede udnine se je določilo na predlog g. Barleta, da se v očitel slabim finančnim razmeram udnina ne zviša, dovoli pa se Zvezi, če bi ji eventualno ne zadostovali tekoči dohodki, da razpolaga z glavno blaginjo v obliki posojila.

Nato je poročal gosp. Barle o zborovanju »Slovenskega prostovoljnega gasilstva«, ki se je vršilo dne 8. septembra na Semeringu. Na tem zborovanju se je mnogo govorilo tudi o kranjskem gasilstvu in predsednik Zveze gosp. Gudrich je stavil sledeče predloge, ki so bili soglasno sprejeti:

Predsedstvu »Zveze slovenskega prostovoljnega gasilstva« se naroča:

a) naj se obrne s predlogom in nasvetom na deželni odbor vojvodine Kranjske, da razdeljuje prispevke zavarovalnic (2% in 1%) med kranjska gasilna društva, odnosno med kranjske ponesrečene gasilce nepristransko in glede na to, kateri organizaciji pripada eno ali drugo gasilno društvo;

b) naj se obrne na novo »Kranjsko deželno gasilsko zvezo« s prošnjo in nasvetom, naj se v njej združena gasilna društva ne poslužujejo gasilskega kroja po češkem vzorcu ali vzorcu »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilskih društev na Kranjskem«, ker zveza ni združena v »Zvezi slovenskega prostovoljnega gasilstva v avstro - ogrski monarhiji« in ker tudi nima nikake stike s »Slovensko deželno gasilsko zvezo«;

c) naj se obrne na c. kr. ministarstvo za notranje zadeve, naj vpliva na deželni odbor vojvodine Kranjske, da prispevke zavarovalnic razdeljuje pravično in nepristransko med kranjska gasilna društva, eventualno da pri snovanju novega društvenega zakona onemogoči pristransko razdeljevanje;

č) da nove gasilske zveze ne sprejme v »Slovensko zvezo«, dokler se ne sporazume s »Slovensko gasilsko zvezo na Kranjskem«.

Poročilo je bilo sprejeto z viharним odobravanjem. Nato se je razvila živahna debata glede nesramnih napadov na gasilstvo, ki jih prinaša slovenski list »Slovenec«. V debato so posegli različni govorniki, ki so z vso odločnostjo zavrnili zahrbtnje napade politično hujskajoče stranke in njenega gasilstva. Debata je pokazala, da možem, žal, tudi bivšim tovarišem, ne gre za nič drugega kot za politično gonjo in za osebno koristolovstvo. Zveza je imela mnogo skušenj, mnogo jih je padlo, toda jedro je ostalo preizkušeno v ognju kot pravo zlato. Zakaj, je vprašal bivši odbornik Zveze, ki je obrnil sedaj svoj plašč in jadra z rimskim vetrom, g. Mayer, zahrbtno, kaj bo s premoženjem Zveze. Odgovor ni težak. Na Kranjskem imamo udomačeni dve, že večkrat objavljeni, prislovici, ki slove: »Kar far priveka, nima teka« in »Farška bisaga nima dna.« Kaj je napravil nam znani »Obergasilec« Lavtižar? Sel je. Zakaj? Odgovor isti kot preje. — Med debato, ki je bila, kot omenjeno, zelo živahna, je vprašal eden gospodov delegatov tudi, kako stališče bi zavzela Zveza, če bi deželni odbornik dr. Pegan, ki vodi sedaj sam deželni avtomobil brez šoferja, držal svojo obljubo in bi posvetil en mesec samo nadzorovanju gasilnih društev po Kranjskem. Mož ima sedaj priliko in lahko je mogoče, da pride tudi h kakemu Zvezinemu gasilnemu društvu. Debate o tem vprašanju ni bilo. Slišala pa se je med hrupom, ki je nastal po govoru, posebno beseda »vrata«. — Končno se je rešilo še nekaj internih vprašanj, nakar je načelnik gosp. Turk, zahvalivši se vsem za udeležbo in sodelovanje, zaključil zborovanje s krepkim gasilskim pozdravom »Na pomoč!«

Štajersko.

Iz Zalca. Drugo leto se bodo najbrže vršile v našem trgu velike slovenske slavnosti. Zveza slovenskih gasilnih društev v Avstriji namerava prirediti v Zalcu kot sedežu slovenske gasilske zveze na Sp. Štajerskem svoj občni zbor. Načelnik naše gasilske zveze, g. dr. Rih. Bergmann se trudi za občni zbor slovenske gasilske zveze v Zalcu in bo najbrže njegov trud imel uspeh. Ker se snide na takih prireditvah več tisoč gostov iz cele Avstrije, bi bilo za Zalec velikega narodnega in gospodarskega pomena, ako bi se sešli drugo leto slovenski gasilci v našem trgu.

Iz Dravinjske doline. Ljudje trumoma zapuščajo svoja domovja ter odhajajo v mesta, na Nemško v rudnike, pred vsem pa kar v največjem številu v Ameriko. Skoraj že ni več hiše, od katere bi ne bil šel vsaj eden s trebuhom za kruhom po svetu. Letine so slabe. Ljudje tarnajo. Delavcev ni. Kaj bo?

V Lokah pri St. Jurju ob Taboru se je otvorila s 1. oktobrom nova dvorazredna šola. Za prov. vodjo je imenovan dosedanj učitelj g. Robert Senica.

Iz Ormoža. C. kr. okrajno glavarstvo v Ptujju je letos razpisalo volitve v okrajni zastop ormoški iz skupine veleposvesta na sredjo dne 8. oktobra t. l. že ob 8. zjutraj. To je popolnoma nova praksa, ki menda zasleduje namen, da kmetski veleposetniki, ki imajo daleč v Ormož, ne bi dospeli pravočasno k volitvam. Ali morda kdo celo upa, da bodo na ta način prilezli Nemci v tej skupini na površje. To je pač zopet nova šikana, naperjena proti slovenskemu prebivalstvu. Gospod glavar, bodite zagotavljeni, da naši volilci na te limanice ne bodo nasledili. Volitve v skupini veleindustrije in veletrgovine se vrše v četrtek, dne 9. oktobra dopoldne ob 11. Volitve v skupini mest in trgov v petek dne 10. oktobra 1913 ob 6. popoldne in volitve v skupini kmetijskih občin v soboto dne 11. oktobra 1913 ob 9. dop. Vsak Slovenec naj stori svojo dolžnost in naša zmaga bo sijajna.

Maribor. Trgovsko in obrtno društvo v Mariboru naznanja, da je sklenilo letošnjo sezono zopet prirediti plesne vaje, kakor druga leta, dvakrat na teden v mali dvorani Narodnega doma ter se otvori 7. vinotoka ob 8. zvečer. Vstopnice se dobivajo pri g. V. Weixlu, gornja Gospodsk ulica. Vstop do 15. listopada je dovoljen samo proti vstopnici za celo sezono, društveni člani so vstopnine prosti.

Iz Ptujja. K članku »Proslava petletnice Sokola v Ptujju« v vašem cenjenem listu od 27. t. m. moram poslati popravek, da prepovedi glede nošnje sokolskega kroja in narodnih znakov ni izdalo okrajno glavarstvo, temveč ptujski mestni urad. Tako sem tudi na dan veselice javno sporočil. Napadi na naše okrajno glavarstvo so torej popolnoma neumestni, ker je glavarstvo postopalo povsem nepristransko. Kako se je dopisniku vrnila neljuba pomota, mi je nerazumljivo, ker je splošno znano, da je za take prepovedi v Ptujju kot avtonomnem mestu, kompetenten mestni urad. Zgorajni članek je torej v tem zmislu umevati. Z odličnim spoštovanjem dr. Fermevc.

Iz Gradca. Z izplačevanjem učiteljskih podpor prične deželni odbor prve dni meseca oktobra. Kakor znano, dobe omenjeni 120, definitivni 80, provizorični učitelji pa, ki so služili vsaj eno leto, 40 K.

Iz Gradca. Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora se vršijo naprej; morda pride te dni do ugodnega rezultata. Kakor izvemo iz krogov, ki stoje namestniku grofu Claryju blizu, zahtevajo slovenski klerikali za opustitev obstrukcije eno ali dve slovenski meščanski šoli na Sp. Štajerskem ter nadaljevanje regulacijskih del ob Pesnici in Dravi. Ker to gotovo niso nobeno pretirane zahteve, jim Nemci najbrže ugodijo in pride do rednega dela že v tem zasedanju, ki mora biti sklicano že prihodnje dni.

Koroško.

Obsojen mesar. Pred nekaj tedni so zaplenili pri celovškem mesarju Simonu Motschnig meso pokvarjenih prašičev. Motschnig je bil obsojen pred okrajnim sodiščem v Celovcu na tri tedne zaporu, 50 kron globe in v povračilo sodnih stroškov.

Ponesrečen železničar. Iz Podrožice poročajo: Strojnik Aleksander Andriani je dobil te dni nalog, da izpelje s svojim strojem nezakurjeno lokomotivo iz kurilnice. V to svrhu je nadkurjač Josip Winter zvezal obe lokomotivi. Delavec Karel Spitzer je dal nato znamenje za odhod. V tre-

notku, ko je strojevodja Andriani spustil v tek svojo lokomotivo, je skočil Spitzer na stopnico lokomotive. Med vrati pa ga je pritiskala lokomotiva ob zid. Andriani tega ni opazil in je ustavil lokomotivo šele ko je čul padec svetilke, ki jo je imel Spitzer v roki. Toda bilo je prepozno. Spitzer je dobil tako težke poškodbe, da je drugi dan v bolnici v Beljaku umrl. Nesrečo je zakrivil sam vsled ne previdnosti. Spitzer je bil star 30 let, je bil oženjen in ima štiri nedorasle otroke.

Socijalnodemokratska stranka na Koroškem priredi v nedeljo, dne 16. novembra v Celovcu deželno konferenco, na katere dnevem redu so med raznimi točkami tudi točke glede bodoče trgovinske politike in glede volilne pravice v deželi in občinah. O ti konferenci bomo svojačasno poročali.

Primorsko.

Imenovanje deželnega glavarja goriškega. »Neues Wiener Journal« poroča pod naslovom »Von den Landtagen« sledeče: Cesar je imenoval deželnega poslanca grofa Adama Goluchowskega za deželnega maršala in grškobanilškega škofa Konstantina vit. pl. Czechowicza za njegovega namestnika. Za deželnega glavarja goriškega je imenovan deželni poslanec dr. Alojz Faidutti, za njegovega namestnika pa dr. Alojz Franko.

Goriški deželni zbor. O novoizvoljenem goriškem deželnem zboru, ki je sklican na sredo 1. oktobra, piše »Südslavische Rundschau« sledeče: Preje zvezani vladajoči stranki laški liberalci in slovenski klerikalci ste doživeli pri zadnjih volitvah poraz in ste sedaj v manjšini. Deželno upravo bodo prevzeli napredni Slovenci in pristaši laške ljudske stranke, ki imajo skupno od vseh 29 mandatov 20. Med laško ljudsko stranko in med naprednimi Slovenci ne obstoja nikakoli oficijozna zveza, obe stranki pa sta edini v tem, da mora deželni zbor postati delazmožen in da mora pridno in plodonosno delovati v prid deželi. Za delazmožnost deželnega zbora so tudi slovenski klerikalci, (ki imajo sedaj samo še tri mandate). Tudi upajo da poslanci laško liberalne stranke, katerih je 6, ne bodo ovirali dela deželnega zbora.

Vojška zrakoplovna postaja v Gorici je dobila te dni 4 popolnoma nove letalne stroje sistema Etrich. Postaja ima sedaj osem izbornih letalnih strojev.

Goriška porota. Jesensko zasedanje goriške porote se prične v ponedeljek dne 20. oktobra. Kot prva prideta na vrsto dva zanimiva slučaja in sicer umor v Červinjanu in požig v Trzinu. Obravnava proti zloglasnim ponarejalcem denarja, ki so v goriških zaporih, bo preložena brzkotne na drugo zasedanje, ker še niso dovršene predpreiskave.

Imenovanje. Predsedništvo c. kr. deželne sodnice v Trstu je imenovalo ing. Josipa Skoberneto sodnim izvedencem za vsa v stroko civilnega inženirja in civilnega geometra spadajoča dela.

Iz ljubezni do otroka. Pred nekaj dnevi je umrla g. Hermine Majcen v Trstu edina hčerka. Iz žalosti vsled smrti otroka se je mati zastrupila. Našli so jo včeraj v svoji sobi mrtvo, v rokah je držala še steklenico, v kateri je bilo še nekoliko phenilove kisline.

Tatvina. V filijalki tvrde Tiller v Trstu je zmanjkovalo že del časa razno blago. Izginjali so celi kosi najdražjega sukna, žameta itd. Policija je dolgo zasledovala tatove zama, končno pa se ji je posrečilo, da je dobila celo zalogo ukradenega blaga. Bili so domači tatovi. Zapri so štiri osebe.

Zagoneten požar. V hotelu »Bristol« v Kraljevi je izbruhnil v nedeljo zvečer v eni pritličnih sob požar. Po izjavi soproge posestnika Franca Preleza je bilo v ti sobi srebrno namizno orodje, vredno 4000 K. En del orodja se je popolnoma raztopil. Ogenj je nastal obenem tudi v obeh sosednjih sobah. Požarna bramba je ožen hitro pogasila in škoda, izvzemši dragoceno orodje ni velika. Ker so sumili, da je bil ožen potaknjen, so uvedli preiskavo, ki je prinesla veliko presenečenje. Našli so skoro v vseh hotelskih sobah v omarah goreče ogorke sveče ovite z razrezanim papirjem in z žaganjem. Včeraj so aretirali posestnika hotela in njegovo ženo. Sumijo, da sta začetila ožen zato, ker jih neka tržaška tvrda sodno preganja.

Smrt pri prešajanju grozdi. V kleti semenišča Grisoni v Kopru so mastili grozdi. Dva delavca, ki sta bila vsak v svojem po 2 m globokem bednju, so vsled nepazljivosti zapri čez noč v klet. Drugi dan so našli delavca mrtva. Zadušila sta se z vhaajočim dušikom.

Iz Dalmacije. Dalmacija je že dve leti brez deželnega zbora. Obstrukcija stranke prava je onemogočila svoječasno njegovo delovanje, sedaj pa se boji vlada političnih demonstracij. Sedaj je v ospredju vprašanje deželnozbornske volilne reforme. Vršilo se je že več konferenc med zastopniki raznih strank in sedaj je izdelal dr. Smolaka načrt, ki bo brzkotne sprejet. Posebno zadovoljiv je tudi uspeh konference, ki se je vršila dne 21. t. m. v Splitu in katere so se udeležili zastopniki hrvaške narodne stranke, srbske in napredne stranke. Z ozirom na žalosten in obupen političen položaj v Dalmaciji se je sklenila ustanovitev skupne narodnopolitične organizacije, ki bo delala tudi na to, da se skliče v kratkem dalmatinski deželni zbor, ki je nujno potreben, in ki bi bil v danih razmerah tudi delazmožen.

Kranjski deželni zbor.

(Seja dne 30. septembra 1913. ob pol 10. dopoldne.)

V današnji seji deželnega zbora je deželni zbor predložil dve nad vse zanimivi poročili: poročilo o združitvi občine Spodnja Šiška z mestno občino ljubljansko in poročilo o zakonskem načrtu glede izpremembe, oziroma dopolnitve nekaterih določb občinskega reda in občinskega volilnega reda za vojvodino kranjsko in stolno mesto ljubljansko.

Oba klerikalna predloga sta posledica strahu klerikalne večine, da bi v doglednem času vendar lahko izgubila gospodstvo v deželi.

Spodnja Šiška je velika občina, ki ima po pretežni večini same napredne in socijalnodemokratske volilce. In ker je ta občina v Šusteršičevem državnozbornskem volilnem okraju, bi lahko ob koncu koncept neugodno vplivala na izid volitev. Zato jo je treba izločiti in s tem zmanjšati nevarnost.

Občinske volitve se vrše sedaj vsaka tri leta. Ker pa se je bati, da bi v prihodnjih treh letih klerikalci izgubili večino onih občin, ki jih imajo sedaj v rokah, zato predlagajo sedaj klerikalci, naj se poslovna doba občinskih zastopstev podaljša za 6 let. Če bo to sredstvo pomagalo? Zdi se nam, da je ta predlog zelo, zelo podoben — dvoreznemu nožu.

Nad vse zanimiv je predlog glede Ljubljane. Nasvetuje se med drugim to-le:

»Osebe, katere so, ne da bi bile poprej posedovale davku podvrženo nepremičnino, potom razkosanja posameznih parcel pridobile dele tistih edinole v ta namen, da bi s tem pomnožile število volilnih upravičencev, nimajo volilne pravice, vendar samo v toliko, v kolikor bi jim iz take pridobitve nastala nova volilna pravica. Ako so te osebe na podlagi drugega pravnega naslova upravičene voliti, ostane njihova volilna pravica iz tega naslova nedotaknjena in tudi njih izvoljivost ne prikrašča.

Parcelni deli, ki so bili pridobljeni po zmislu predloženega odstavka, se pri napravi volilnih imenikov toliko časa sploh ne vpoštevajo, da se združijo z drugo davku podvrženo nepremičnino, katere posestnik je upravičen voliti.

Tudi današnja seja se ni pričela v napovedanem času, dasi, kakor se zdi, klubi niso imeli nobene seje. Na hodniku je bilo izredno živahno. Veliko pozornost je vzbujalo to, da je v kuloarju med poslanci šetal tudi bivši deželni glavar Fran pl. Šuklje. Morda je tudi on poklican in povabljen, da kot izvedenec poda svoje mnenje o **Završnici in o — deželnem gospodarstvu?**

Zanimivo bi to že bilo, toda dvomimo, da bi se k temu koraku odločili deželni matadorji! Seja se je pričela ob 10.

Narodno — napredni poslanci so vložili sledeče interpelacije in nujne predloge in sicer: Nujni predlog poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev radi občinske ljudske šole v Kočevju, nujni predlog poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev radi ustanovitve deželne živinske zavarovalnice, interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega glavarja glede vodne preskrbe za celo Belo Krajino, interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega glavarja glede poplavljanja Dragatuškega polja, interpelacija poslanca Adolfa Ribnikarja in tovarišev na gospoda deželnega glavarja glede stavbe novega deželnega mostu, oziroma broda čez Kolpo v Gribljah, interpelacija poslanca E. Gangla, Jos. Reisnerja in tovarišev na Njega

ekscelenco gospoda deželnega predsednika v zadevi oddaje ravnateljskega mesta in profesorskih mest na slovenski gimnaziji v Gorici, katerih vsebino priobčimo jutri.

Za zapisnikarje sta bila imenovana posl. Demšar in dr. Novak. Opravičila sta odsotnost posl. baron Born in knez Windischgrätz.

Dež. glavar naznanja, da je došel dopis dež. vlade, da **lovski zakon ni dobil najvišje sankcije.**

Posl. Jaklič in tov. so vložili interpelacijo glede **zadnjih volitev v ljubljanski mestni šolski svet**, dr. Lampe pa o poročilih raznih vnanjih listov o **zadnji seji deželnega zbora.** Dež. glavar je odgovoril na to interpelacijo, da je tudi on čital to neresnično poročilo v »Neue Freie Presse«, da pa v tem vziru ni mogel storiti drugega, kakor onemu listu poslati uradni popravek. Tak popravek bodo dobili tudi vsi drugi listi, o katerih se dožene, da so neresnično poročali. — Mesto odstopivšega posl. dr. Lampeta je bil v upravni odsek izvoljen posl. Dermastia.

Poročila dež. odbora so bila odkazana dotičnim odsekom.

Za kamniško železnico.

O predlogu posl. dr. Gregoriča glede kamniške železnice je v odsekovem imenu poročal posl. Fran Povše.

Referent je reagiral na ugovore železniške uprave proti odhajanju in prihajanju kamniškega vlaka na južni kolodvor ter končno predlagal, naj se deželna vlada pozove, da bo vplivala na železniško ministrstvo, da letos prisili južno železnico k temu, da bo omogočila čim najpreje odhajanje in prihajanje kamniških vlakov na južni kolodvor. Zbornica je po zagovoru dr. Gregoričevem soglasno sprejela ta predlog.

Debata o Završnici.

Dež. glavar: Sedaj se nadaljuje debata o Završnici. Podeljujem besedo stavbnemu svetniku Gailhoferju.

Stavbni svetnik Gailhofer je svoje poročilo čital.

Poročilo ni bilo mogoče slediti, ker je referent svoje poročilo prehitro in pretežno čital, da se je v časnikarski loži le slabo slišalo. Drugič pa bi moral časnikarski izvestitelj biti strokovnjak v elektrotehničnih in vodovodnih stvareh, ako bi hotel podati točno in zanesljivo izvestje o tem zvedenškem poročilu. — Isto velja tudi o referatu ravnatelja Serneca.

Sploh bi bilo ne samo umestno, marveč tudi potrebno, da bi bil dež. glavar odredil, da bi se bili poročili dež. izvedencev dali natisniti ter razdeliti med poslance in časnikarje. Saj sta izvedenca že v sredo imela sestavljeni poročili, torej je bilo dovolj časa, da bi se lahko dali natisniti. Toda tiskana poročila se dajo lažje kritizirati, ker se dajo preštudirati, za to jih seveda ni kazalo natisniti.

Izvajanja izvedencev niso napravila nobenega vtiska, poskal jim je edino — dr. Lampe.

Protigovorniki:

Ribnikar.

Deželni glavar: K besedi se je oglasil poslanec Ribnikar.

Poslanec Ribnikar: Niti referent, niti deželna izvedenca nista podala nobenih pojasnil o rentabiliteti električne naprave na Završnici. Ker torej poklicani činitelji nečajo dati nobenih pojasnil, si usojam jaz podati nekaj podatkov. Za Završnico bo treba investicijskega kapitala okroglo 1 milijon 550.000 kron. Za uslužbenca bo treba izdati letno 18.000 kron. Za obrestovanje investiranega kapitala je treba računati 77.000 K, za amortizacijo tudi 77.000 kron. Za popravila in vzdrževanje električne naprave je treba računati 15.000 kron. Od električnega toka bo lahko dežela oddala kvečjemu na dva prebivalca po 1 žarnico, to je okrog 14.000 žarnic. Vseh stroškov po rentabilitetnem računu bo 193.000 kron, vseh dohodkov pa 100.000 kron, torej bo letnega primanjkljaja okroglo 93.000 kron. Ta primanjkljaj pa bo sprva še večji, ker se ne bo takoj oddalo 14 ti-soč žarnic. Kar se tiče uporabe elektrike v obrtne in industrijske svrhe, je treba naglašati, da bi deželni električni tok stal 148, tok, proizvajan po Düsel — motorju pa samo 95, torej je ta tok veliko cenejši, kakor deželni. Ako bi veleindustrijec rabil 200 konjskih sil in bi za to rabil tok deželne elektrarne, bi ga to stalo 34.700 kron. Če bi pa za ta tok rabil motorje, bi ga to stalo samo 22.300 kron, torej bi bil ta tok za 12.400 K cenejši. Umljivo je torej, da si bo vsak industrijec stokrat premislil, jematli električni tok iz hidroelektrične naprave na Završnici. V izvestju družbe »Union« je izračunano, da stane 1 konj za rezanje krme 1 kro-

no, ako pa bi se za to rabila deželna elektrika, bi stala 1 konjska sila 8 K. To se pravi **naravnost kmata odirati.** (Dr. Lampe se prisiljeno smeje.) Ako primerjamo vse te podatke, sloneče na strokovni literaturi, z izvajani deželnih izvedencev, vidimo, da so moji podatki v dijamentalnem nasprotju z dati izvedencev. (Hrup med klerikalci, dr. Lampe se smeje in gestikulira) in jasno je, da bi bil tok, proizvajan na parnih motorjih, cenejši, kakor oni iz deželne elektrarne. (Odobranje in ploskanje med narodno — naprednimi poslanci.)

Klerikalci se boje javnosti, zato nečajo nadaljne razprave! — Jarac izziva. — Burni prizori. — Inženir Tschermak.

Deželni glavar: K besedi se je oglasil posl. Jarac.

Posl. Jarac: Slišali smo pojasnila deželnih izvedencev, katerim moramo vsekakor bolj zaupati, kakor pa takim strokovnjakom, kakor je Ribnikar. (Posl. Ribnikar: Vsaj toliko strokovnega znanja že imam, kakor znani vaš inženir Tschermak! Veselost med naprednimi poslanci. Dr. Lampe poveša v svojem fotelju deviško sramežljivo svoje oči in gleda nepremično v tla, ne da bi si upal reagirati.) Ker pa tem strokovnjakom zaupamo, zato stavim ta — le predlog:

»Deželni zbor zaupa glede akcije na Završnici deželnemu odboru, zato prehaja preko predloga dr. Trillerja (naj se izvoli odsek 5 članov, pomnožen z nepristranskimi strokovnjaki, kateremu naj deželni odbor izroči v pregled in proučenie vse na Završnici in druge hidroelektrične naprave se nanašajoče spise in ki naj o zadevi čim najpreje poroča) na dnevni red.«

(Klerikalci ploskajo. Klici med naprednimi poslanci: **Beže pred javnostjo, javnosti se boje!**)

Deželni izvedenci so stvar glede Završnice in glede električnih naprav vsestransko in temeljito pojasnili, da ni prav nobenega dvoma več, da je pri deželnih električnih napravah vse v redu in da se bodo te naprave tudi — rentirale. (Smeš med naprednimi poslanci.)

Kljub temu pa sem prepričan, da bo nasprotiškno časopisje, katerega pravi lastnik je poslanec dr. Iv. Tavčar... (Velikanski hrup med naprednimi poslanci. Dr. Tavčar kliče: **To je nesramnost, žaliti se ne dam!** — Deželni glavar zvoni in kliče: Posl. dr. Tavčar, Vi nimate besede, kličem Vas k redu! Dr. Tavčar: **Žaliti se ne dam, zakaj ne pokličete k redu Jarca?** Deželni glavar skoči pokonci, zvoni in kriči: Dr. Tavčar nima besede, pokličem ga k redu, ne silite me, da rabim skrajna sredstva. — Dr. Tavčar: **Žaliti se ne dam, pa je. Zadnjič ste mi rekli, da se naj obrnem na Vas za zadoščenje, ako bi me kdo žalil. Sedaj sem se obrnil na Vas, a nečete ničesar ukreniti. Zakaj ne pokličete k redu Jarca?** — Deželni glavar zvoni. Hrup med naprednimi poslanci. Posl. Josip Reisner: Enaka pravica za vse!

Deželni glavar: Poslanca Reisnerja kličem k redu.

Posl. dr. Novak: **Kaj pa je z inženirjem Tschermakom?** Napredni poslanci se smejejo, deželni glavar zvoni in vpije: Dr. Novak nima besede, kličem ga k redu.

Posl. dr. Fran Novak: **Tschermaki! Tschermaki!** (Dr. Lampe in Sernec sta namreč pod imenom inženirja Tschermaka, ki sploh ne ek-stira, znesla v nekem elektrotehnič. strokovnem glasilu kot kukavično jajce slavospev na kranjske deželne električne razprave! Opomba uredništva.)

Deželni glavar: Posl. dr. Novak, pokličem Vas drugič k redu.

Posl. Josip Reisner: **To je druga dogovorjena provokacija! Ven bi nas radi vrgli, da bi bili brez kontrole! Kar vrzite nas ven!**

Poslanec dr. Tavčar: **Kajpak, le naj poskusijo nas ven vreči! Si ne upajo!**...

Polagoma se je poleg hrupa in Jarca je nadaljeval: Prepričan sem, da bo kljub temu nasprotno časopisje naprej gonilo svojo staro pesem o zapravljevanju deželnega denarja, o ponesrečenih delih na Završnici in o velikanskih deficitih, ki jih je pričakovati pri teh napravah, ne da bi liberalna stranka proti temu nastopila, zato se tudi ni čuditi, ako se mi s takko stranko, ki ne more obvladati svojega časopisja, ne moremo vvesti k eni mizi k skupnemu delu. (Viharna veselost med naprednimi poslanci. — Klici: **Vi pa seveda obvladate svoje časopisje, eksempl: »Slovenec«!** — Dr. Tavčar: **Dokaz: Boltatu Pepet! Veselost med naprednjaki. — Dr. Zaječ: Za Pepeta pa nismo odgovorni!**)

Deželni glavar: Otvarjam o predlogu posl. Jarca debato. Kdo želi besede? Besedo ima posl. dr. Triller.

Dr. Triller izjavlja pred vsem, da je stvar videti prerisna, nego da bi se smela ponižati na moralni nivo posl. Jarca. Zategadelj na njegove nestvarnosti ne reagira. — Govoriti hočem le o Završnici. In v tem pogledu moram izjaviti, da so tudi mene izvajanja gg. deželnih izvedencev hudo razočarala. Gosp. svetnik Geilhofer nam je podal celo ploho obrometiranih in hidroloških števil, katerim kot lajki nismo mogli slediti. A neko važno priznanje je izzvenelo iz teh števil. To namreč, da je Završnica v resnici skrajno nekonstantna ter variira njena kapaciteta od 1450 do 435 HP. To nekonstantnost hoče dežela izenačiti z akumulacijskimi bajerji. Toda izvedenci trde, da tudi ti bajerji ne bodo zadoščali in da bo kljub njim slej ali prej potrebna in neizogibna kalorična rezerva. Zgradba bajerjev in pa eventualne parne rezerve bodo pa napravo podražile že na licu mesta do pogube in trajne nerentabilitete. — Vsega tega mi kot lajki ne moremo presoditi, pribiti pa moram, da nismo v tem pogledu prešli od deželnih izvedencev nikakršnega pomirjevalnega pojasnila. Zadeva pa kriči po takim pojasnilu, ker sega preglobooko v žep deželnih davkoplačevalcev. Zategadelj priporočam, da se sprejme moj predlog, težje za tem, da se potem primerne in objektivne preiskave spravi jasnost v celo hidroelektrično akcijo dežele. (Burno odobranje pri naprednih poslancih.)

Dr. Lampe nato zagovarja oba deželna tehnika, ki sta po njegovem mnenju podala popolnoma nepristransko poročilo. Ne gre mu v glavo, čemu naj bi se volil še poseben odsek. Po njegovem mnenju zadošča deželni odbor. V predlogu dr. Trillerjevem vidi samo nezaupnico deželnemu odboru. Klerikalna večina deželnega odbora nosi odgovornost za vsa ta dela. Izjavlja, da ne more glasovati za dr. Trillerjev predlog. Narodno — napredni stranki odreka kvalifikacijo za presojo teh projektov. (Dr. Tavčar: **Vi pa imate kvalifikacijo?!** Kje pa ste študirali tehniko?) Dr. Lampe želi, da se debata ne spravi na nizko stališče. (Dr. Tavčar: **Saj ste jo Vi spravili!**) Bavi se nato na dolgo in široko s članki inženirja Šukljeta. Citira pa samo one odstavke, ki niso z Završnico prav v nikakršni zvezi. Napada inženirja Šukljeta, češ, da ni nikak izvedenec, napada tudi »Slovenski Narod«. (Dr. Tavčar in profesor Reisner: **Saj je bil vendar podpisani!** — Dermastija: »Slovenski Narod« je Vaša last, gospod dr. Tavčar! — Dr. Tavčar: **Imam 70 akcij.** — Deželni glavar: To se naj obravnava na občnem zboru »Narodne tiskarne«!) O inženirju Tschermaku niti Lampe, niti Sernec ničesar ne ve. Šuklje laže! Vse njegove trditve imenuje dr. Lampe kot infamne. To je Vaš izvedenec — pravi dr. Lampe napram poslancem narodno — napredne stranke. (Dr. Tavčar: **Vsaj ima pravico kritizirati vsak davkoplačevalec!**) Dr. Lampe: Poslušajte! (Dr. Tavčar: **Nič ne bomo poslušali!**) Kar se tiče dveh članov v upravnem svetu družbe Leykam — Josefthal, dr. Lampe noče ničesar vedeti. Pač pa pravi, da se je eno mesto ponudilo bivšemu deželnemu glavarju pl. Šukljetu ko je bil še deželni glavar. (Klici med narodno — naprednimi poslanci: **Ali ta ni Vaš pristaš?**) Dr. Lampe nadalje trdi, da imajo klerikalci jako dober re-nome v krogih veleindustrije. Nadalje pravi, da so stavko v Vevčah klerikalci odsvetovali ter nazadnje ob koncu stavke rešili delavce. Inž. pl. Šukljeta imenuje dr. Lampe infamnega izvedenca ter dela za vse to odgovorne narodno — napredne poslance. (Dr. Tavčar: **Ali ste Vi tudi odgovorni za Boltatovega Pepeta, ki nas vedno napada?**) Ko se končno še enkrat zaleti v inž. Šukljeta in Štebija, konča.

Deželni glavar nato prekine sejo, ki se bo ob treh popoldne nadaljevala.

Dnevne vesti.

+ **Iz deželnega odbora.** Deželni glavar naznanja, da je poljedelsko ministrstvo pritrdilo imenovanju deželnega stavbnega svetnika Geilhoferja voditeljem osuševalnih del v Ljubljani. — Pevskemu in glasbenemu društvu »Ljubljana« se dovoli z glasovi večine »za sedaj« nadaljna podpora le 2500 kron, češ, da je itak v teku akcija za podeželenje glasbenega pouka. — Dr. Triller predlaga, naj se vsaj isto podpora dovoli tudi »Glasbeni Matici«, ki vzdržuje veliko večjo in važnejšo glasbeno šolo, pa že leta ni prejela nikakoršne deželne podpore. **Odločeno!** — Za redne tedenske ekskurze deželnega živinozdravstva iz Ribnice v Sodražico in Loški potok se dovoli primerna subvencija pod pogojem, da prispevajo v to svrhu tudi

prizadete občine. — Občini Spodnja Šiška se odkloni proti glasu naprednega odbornika pravica pobiranja šolskega novčica v izmeri 2% gostiščine. — Gasilnemu društvu v Vavti vasi se dovoli podpora 500 kron. — Definitivnost se prizna deželni slugam: Fr. Trhlien, Edvard Kar delj in K. Lampič. — Podeli, oziroma podaljša se več podpora slušateljema glasbe in lepih umetnosti.

† **Glasbena Matica** in **Ljubljana**. Klerikalna večina deželnega odbora se je zopet izkazala. Dala je klerikalnemu društvu »Ljubljana« zopet znatno podporo, »Glasbeni Matici« — pa ničesar. »Ljubljana« je obkurno društvo, ki komaj živi in ki nima prav nobenega drugega pomena, kakor da ima pri njem nekaj klerikalcev postranske zasluge. A vendar je deželni odbor dal temu društvu podporo, »Glasbeni Matici« pa odrekal vsako podporo, dasi vzdržuje vzorno pevsko in glasbeno šolo. »Glasbena Matica« je sicer ob katoliškem shodu razobesila zastavo, a tudi tega ni deželni odbor nič uvaževal. Ker ne služi klerikalizmu, ker goji samo umetnost, zato ne dobi ničesar. Podpora iz javnih sredstev dobi le, kar služi klerikalni stranki.

† **Jarčev shod v St. Petru na Dolenjskem**. Na splošno začudenje se je poslanec Jarč v soboto pripeljal v Novo mesto in se nastanil pri očetu Stemburju. V nedeljo jutraj je osrečil šentpeterčane s svojim shodom, na katerem bi bil rad imel najmanj 600 poslušalcev, pa jih je imel vkljub župnikovi agitaciji komaj 60, reci in beri šestdeset. Na tem shodu se je pred vsem pokazalo, kak strah imajo klerikalci, da bi ljudstvo izvedelo, kaj se godi v deželi. Zboru in kako napredni poslanci klerikalcem ušesa navijajo. Klerikalci so v deželnem zboru bežali pred naprednjaki, sramotno bežali, zdaj pa pošiljajo Jarca na deželo farbat ljudi, da so »dokazali«, da je vse laž in obrekovanje, kar se je pisalo glede klerikalnega gospodarstva. Jarč se je povselp do trditve, da je sam dr. Tavčar priznal klerikalno gospodarstvo in z besedami »kaj kajtenge« obsodil svoj lastni list. Poštenjak Jarč je seveda zamolčal, v kateri zvezi je dr. Tavčar storil oni medklic, zamolčal je to prav po katoliški morali, dasi je med tem že lahko bral dr. Tavčarjevo tozadevno izjavo v sobotnem »Slovenskem Narodu«. Jarč je naslikal vladanje deželnih gospodarjev v tako zapeljivi luči, da je Bojančev, za dekleta še vedno vneto srce, pozabilo, kaj se je kratko pred ženinom smrtjo odigralo v sobi, kjer je bil svoj čas županski urad, in je v tej pozabljivosti predlagal zaupnico »vzvor deželnim poslancem« in bogneđaj, da bi se pri prihodnjih volitvah samo eden iz pobožnih šentpeterske fars predzrnil kako drugače voliti, kakor na — katoliški podlagi. In s tem je bil Jarč zadovoljen in odšel, da je še pravočasno prišel na kosilo k očetu Stemburju.

† **Enaka pravica za vse**, je pač obljubljena na papirju, v življenju pa izgleda ta enaka pravica kaj čudno. Kdo se ne spominja Kobalove kleti v Idriji? Klerikalna kanala je šla nad Kobala z barbarskim sovraštvom, češ, da je zidal svojo klet brez stavbnega dovoljenja. Napadov in preganjanj ni bilo konca in nazadnje je prišel še deželni odbor, je bil strašno ogorčen na Kobala in je poslal deželnega inženirja, da je podrl Kobalovo klet. Zdaj pa vidimo, da gradi deželni odbor brez stavbnega dovoljenja velike naprave na Završnici, a zdaj se nihče ne zgane. Kje pa je državna oblast? Zakaj pa vlada ne dene tistega uradnika v disciplinarno preiskavo, ki pušča klerikalcem, da zidajo, ne da bi imeli stavbnega dovoljenja? Enaka pravica za vse! Ko bi to načelo veljalo, bi morala država poslati svojega inženirja, da bi na Završnici z dinamitom razstrelil, kar so klerikalci protipostavno zgradili, kakor je deželni odbor storil s Kobalom v Idriji. Pa če bi pri tem zletelo v zrak še par klerikalnih poštenjakov, bi jih tudi ne bilo škoda. Pa šalo na stran! Kako je mogoče, da zida deželni odbor pred očmi vlade, ne da bi imel stavbno dovoljenje? Kakšni špecijalni interesi pa so vzrok temu nerazumljivemu postopanju vlade. Da postopajo klerikalci iz nepoštenih nagibov tako, o tem že davno ni dvoma — a zakaj in iz kakih nagibov trpi to vlada?

† **Idrijski katehet Oswald** brez rekurzov izhajati ne more, pa je tudi proti sklepu občinskega odbora iz seje z dne 14. t. m. v zadevi pobiranja dodatne občinske doklade po 6% vložil rekurz na deželni odbor. Ni torej seje idrijskega občinskega odbora, proti kateri bi c. kr. katehet Oswald ne vložil rekurza. Mislimo, da je vlaganje rekurzov že postala železna navada kateheta Oswalda, ali pa mož že boleha na tem. Kakor vsi dosedanj Oswaldovi rekurzi tudi najnovejši nima najmanjše stvarne

podlage. Izvira le iz strankarske nagajivosti in škodoželjnosti napram idrijski občini. Oswald pa brije s svojim najnovejšim rekurzom norce tudi iz svojih lastnih pristašev, ki so občinski odborniki. Klerikalni občinski odborniki so večkrat na najjasnejši način zatrjevali, da niso proti višini občinske doklade. Oswald pa ravno rekurira proti dodatni dokladi. On bi seveda najraje videl, da bi županstvu zmanjkalo sredi leta sredstev pri izvrševanju občinskih del. Kako nesmiseln je njegov rekurz, dokazuje dejstvo, da so pri predzadnji seji občinskega odbora glasovali tudi klerikalci za dodatni kredit po 10.000 K za vzdrževanje občinskih cest in potov. V zadnji seji pa je bil z naprednimi glasovi dovoljen dodatni kredit po 9000 K. Županstvo ima torej od občinskega odbora dovoljenega dodatnega kredita po 19.000 K, za katerega pokritje bi niti 12% doklada ne zadoščalo. Navzlic temu je županstvo predlagalo le 6%, ker upa, da se bo dalo drugod nekaj prihraniti, oziroma bo večji dohodek pri donosu občinskih doklad. No Oswald rekurira tudi proti pobiranju 6% dodatne občinske doklade. Občinski referent dr. Pegan v deželnem odboru mora biti posebno vesel Oswaldovih rekurzov, ker bi sicer vendar svetoval svojemu prijatelju Oswaldu, naj preneha s svojo nagajivostjo, ki povzroča tudi deželnemu odboru mnogo nepotrebnega dela, idrijski občini pa samo škodo.

† **Nemškutarenje c. kr. urada**. Gospodje nekega okrajnega glavarstva na Kranjskem menda nočejo poznati jezikovnih naredb. Je že pravi jezikovni škandal, kar si ti gospodje dovoljujejo z vsiljevanjem blažene nemščine. Na podrejena slovenska županstva kuvertirajo slovenske dopise v kuverte z nemškim naslovom. Morebiti hočejo s tem na zunaj dokumentirati, da smo že pod pruskim orlom. Večina domajhaja sedaj na županstva kuverte s takimi naslovi: An das Gemeindeamt in... Ta škandal naj v kratkem izostane. Tudi v jezikovnem oziru ne poznamo nobene komodnosti.

† **Iz Lurda v Monte Carlo**. V današnji »Zarji« čitamo: »Varuh katoliških načel na Kranjskem, presv. li Bonaventura, roma pa iz Lurda v Monte Carlo k igralni mizi, da lažje v pastirskih pismih rolni proti pregreham, za katere ne veljajo le posmrtni kazni, temveč tudi že take, ki so napisane v bukvah avstrijskih juristov.« — Lej lej, to je pa interesantno! Da je škof čez glavo zadovoljen, to je znana stvar, a da je šel iz Lurda naravnost v hudičovo žrelo, v razvpiči, od stotisočev preklinjani Monte Carlo, s hazardno igro poskušat srečo in iskat denar, tega nismo vedeli.

† **Nravnstveno spričevalo župana Orazma**. Glasilo ljubljanskega škofa je priobčilo včeraj laskavo nravnstveno spričevalo katoliškemu županu Oražmu v Mostah. Znano je, da je ta temni poštenjak poskušal zapeljati ženo paznika Bučarja. Škofov list ga zdaj proglašja za svetnika in vrednega tovariša častilcev Brezmadežne. — Tožil seveda Oražem ne bo, saj mu zadostuje spričevalo škofovega lista!

† **Na vseučilišču v Gradcu** je imenovan za izvanrednega profesorja slovanske filologije docent na dunajski eksportni akademiji in lektor na dunajskem vseučilišču dr. Rajko Nachtigall.

† **Odlikovanje**. Dvorni svetnik pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani Josip Dobida je dobil povodno prestopa v pokoj komturni križec Franc Josipovega reda.

† **Ljubljanskemu občinstvu!** Te dni bo trkalo na Vaša vrata slovensko akademsko dijaštvo. Ljubljanske dame in visokošolci vas bodo posečali z nabiralnimi polami za visokošolska podporna društva na Dunaju, v Gradcu in v Pragi. Ne zapirajte jim vrat in srca! Pomagajte vršiti podpornim društvom težavno nalogo vsi, vsak po svoji moči! — Osrednji vsedijaški podporniški odbor.

† **C. kr. policijsko ravnateljstvo** je Salendrovo ulico radi demolicije hiše št. 3 za javni vozni promet zaprlo.

† **Vlom v »Narodnem domu«**. V soboto zvečer okoli osme ure je zlezal neznan vlomilec skozi pritlično okno v spalnico gostilničarja v »Narodnem domu«, g. Kržišnika. Družina je bila takrat v kuhinji pri večerji. Vlomilec je odprl omaro, ki je bila zaklenjena, ključ pa je bil v ključavnicu. Iz omare je vzel nezaklenjeno ročno blagajno in jo na divanu izpraznil. V blagajni je bilo okrog 300 K denarja. Nato je odprl še več drugih predalov, kjer pa ni dobil nobenega denarja. Druge vrednosti, kakor srebrno namizno orodje itd., je tat pustil. Odšel je, ko je za sabo vse lepo pospravil, zopet sko-

zi okno, katerega je priprl za sabo. Vlomilec je moral biti o domačih razmerah pri g. Kržišniku dobro poučen. Včeraj dopoldne so zaprlj neko dečko, ki je služila pri Kržišniku, ker je na sumu, da je v posredni zvezi s tatvino. Dognali so namreč, da je ta žena že znana tatava, koje fotografirja se nahaja že v policijskem albumu, in je bila že večkrat zaradi tatvine kaznovana. Sumijo, da ni kradla sama, marveč njen ljubimec, ki je desetik pri vojakih in služi sedaj orožno vajo. Ta mož je neki čevljar-ski pomočnik iz Šiške. Ukradenega denarja se niso dobili.

† **Roparski napad pod Rožnikom**. Snoči okoli 7. ure je napadel neki neznanec na gozdni poti v gozdu malo nad vilo »Kredalico« 2 gospodični. Vrgel je eno na tla in ji iztrgal ročni torbici, v katerih je bilo okrog 15 kron denarja. Policijska ovadba je bila napravljena snoči okoli 8. ure, podrobnosti o napadu se niso znane, o napadalcu nima policija še nobene sledi.

† **Poročil se je v Kranju** danes c. in kr. stotnik gosp. Emil Merk iz Travnika v Bosni, sin pokojnega svetnika Josipa Merka, z gospojo Ano Omersevo iz Kranja, hčerjo pokojnega veletržca Franca Omerse iz Kranja. Priča sta bila gosp. dr. Al. Kokač, odvetnik v Ljubljani in gosp. dr. Nikolaj Omerca, c. kr. profesor v Ljubljani. Bilo srečno!

† **Pretep**. V nedeljo 28. septembra bilo je žegnanje v Olševku na Gorenjskem. Zbralo se je precej ljudstva iz sosednjih vasi. Ker so fantje cel dan pili, nastal je proti večeru v gostilni med njimi pretep. Neki fant iz Srednje vasi potegnil je nož, ter oklal enega v vrat in drugega v desno roko. Orožniki so ga prijeli, ter odvedli v zapore okrajnega sodišča.

† **Kinematograf »Ideal«**. V torek 30. septembra, sredo 1. in četrtek 2. oktobra: 1. Rio de Janeiro. (Potovni film.) 2. Puščino srce. (Humoreska.) 3. Žurnal Pathé. (Najnovjši dogodljaji, šport, moda itd.) 4. Konec Bizanca. (Senzacionalni historični prizori. Krasna oprema. Nastopa množica ljudi. Krasno kolorirano. V treh dejanjih.) — Pri vseh predstavah. 5. Avgušt in dragulji raje. (Velekomično.) 6. Leo postane oče. (Komično.) — Samo zvečer od 7. naprej.

† **Konec Bizanca** je zgodovinski film silnega učinka, pretresujoče vsebine, gniljive tragike, krasen barvni umotvor. — Bizanc (Carigrad) leži pred nami v vsej svoji krasoti in lepoti. Bizanc v boju in v smrtni stiski se nam dviga pred očmi. Velikanska krščanska cerkev, sedaj mošeja, je komaj dovolj prostorna za množico, ki drhteče prosi zmage krščanskemu orožju. Kos svetovne zgodovine iz preteklih časov se odigrava pred nami, veličastno vprizorjen, pestroobojno ilustriran. — Ta krasen film predvaja se od danes do včetrška v kino »Idealu« pri vseh predstavah. Šolski mladini dovoljen vstop.

† **V mestni klavnic** so zaklali od 14. septembra do 21. septembra 64 volov, 3 bike, 9 krav, 156 prašičev, 164 telet, 69 kostrunov in 2 kozliča. Vpeljali so 403 kg mesa in 1 zaklana teleta in 9 zaklanih prašičev.

† **Izgubljeno**. Pred 14. dnevi to je 15. t. m. je bil izgubljen v bližini kolodvora v Šiški zlat prstan z rubinom. Najditelj naj ga prinese proti dobri nagradi v uredništvo našega lista.

† **Izgubila se je včeraj zvečer** v Selenburgovi ulici nova rokavica rjave barve. Najditelja se prosi, da jo prinese v naše uredništvo.

Društvena naznanila.

† **Odbor »Radogoj«** je v sobotni seji podelil 17 prosilcem društvene podpore v skupnem znesku 3540 K, pri čemur se je moglo ozirati izključno le na dosedanje na društveno podporo navezane podpirance, ki so redno kolokvirali tako v lanskem zimskem, kakor letnem tečaju. Da je število letošnjih podpirancev proti onemu lanskega leta tako padlo — podelilo se je v šolskem letu 1912/13 49 prosilcem skupaj okroglo 9000 K podpore, je temu vzrok dejstvo, da je društvo to šolsko leto moglo razpolagati skoro izključno le z obrestmi nedotakljive glavnice, dočim so letos izostali jako znatni, dosedaj takorekdo redni dohodki cvetličnega dne, ki ga je priredilo vsako leto dijaštvo samo v korist »Radogoj«. Vračila nekdanjih podpirancev tudi niso dosegla zneska, ki ga bi bilo pričakovati. Bivše podpirance, ki, dasi so v urejenih gmotnih razmerah, vendarle kljub večkratnim opominom nečejo izpolniti svoječasno danih obljub in zavez, je sklenil odbor kratkomalo iztožiti, kajti za sprejem teh nekdanj podeljenih podpor je sedaj na vrsti novi mladi na-

raščaj, potreben društvene podpore in navezan nanjo. Ker je med letošnjimi 67. odklonjenimi prosilci še mnogo, mnogo pridnih nadebnih in podpore potrebnih dijakov, katerih prošnjam odbor le vsled nedostatka sleherne nadaljne razpoložnine ni mogel ustreči, se obrača »Radogoj« do vseh požrtvovalnih narodnjakov, korporacij in zavodov s prošnjo: pomagajte nam tešiti bedo našega dijaštva! Naše dijaštvo bo pa drugo leto zopet, o tem smo prepričani, napravilo »Radogoj« v prid, a sebi v korist par lepih prireditev.

† **Dijaškemu podpornemu društvu »Radogoj«** v Ljubljani je naklonila banka »Slavija« v Ljubljani znesek 100 K. Odbor ji izreka na tem požrtvovalnem darilu najlepšo zahvalo, želeč, da bi ta v vsakem oziru naroden zavod v kratkem našel mnogo posnemalcev.

† **Društvo slov. trgovskih sotrudnikov** priredi kakor običajno tudi letos za svoje in prijatelje društva plesne vaje oziroma plesne zabave, katere se vrše od 3. popoldne do 7. zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Vstop je dovoljen samo vabljenim. Kolegi, kateri niso bili vabljeni, naj se blagovolijo obrniti na društvo.

Prosveta.

† **Gledališke predstave**, katere prirede slov. igralci v deželnem gledališču dne 4. in 5. oktobra, bodo skromen poskus vzdržati slov. drama po možnosti z ostalimi igralci in člani dramatične šole, kajti dramski ansamble se je zelo skrčil in šlo je naših igralcev precejšnje število v tujino. Pred vsemi gospa Danilova v Ameriko, g. Bukšek v Osjek, gosp. Molek v Maribor; gospodične: Vera Danilova in R. Thalerjeva na nemški oder, prva v Steyr, druga v Zatec. Ostali ansamble bo treba izpopolniti, ako bo slov. občinstvo podpiralo te predstave. Deželni odbor je dal rade volje proste dneve v deželnem gledališču brezplačno na razpolago, v katerih ne bo zagrebška opera gostovala. Gospod Danilo je dobil za to vodstvo vse koncesije. Sicer je že ta igralec pri gledališki krizi leta 1878. igral vazo vlogo. V soboto 4. oktobra se vprizori prvič na tem odru Girardija. Življenska slika »Prestop žene«. V proslavo imenada Njega Veličanstva cesarja Franca Josipa. Pri predstavi svirajo bivši člani orkestra Slov. Filharmonije. V nedeljo se vprizori Leo Steina, burka »Gospodje sinovi«. Predprodaja vstopnic in prednaznanila na lože v trafiki gospe Šešarkove.

Razne stvari.

† **Samostani v Avstriji**. L. 1843. je bilo v Avstriji 416 samostanov s 6350 menihi in 83 samostanov z 2054 nunami. Po zadnji statistiki iz l. 1911. je bilo moških samostanov 640 z 11.116 menihi in 116 ženskih s 27.339 nunami. Imetje katoliške cerkve je znašalo koncem l. 1910, če se odstže za 778,751.608 kron pasiv, 12.000 milijonov kron ali dvanaest milijard kron.

† **Kolera v Pragi**. Sanitetni departement praškega namestništva poroča: 68letna vdova Franciška Galdi, ki je potovala dne 17. t. m. iz Zemuna v Bosanski brod, se je vrnila v spremstvu svojega zeta preko Zagreba in Dunaja v Prago, kamor je prišla 24. t. m. in se nastanila pri svojih sorodnikih v Kraljevih Vinohradih. Že drugi dan je obolela in pokazali so se za kolero sumljivimi znaki. Poklicali so takoj mestnega zdravnika dr. Cervenko. Drugi dan je žena popolnoma oslabela in tretji dan, 27. t. m. je umrla. Bakteriološka preiskava, ki je bila ob 10. uri končana je dognala, da je umrla žena za pravo azijsko kolero. Zdravstvene oblasti so odredile najstrožje zdravstveno varnostne odredbe in so izolirale vse osebe, ki so prišle s pokojno v dotiko.

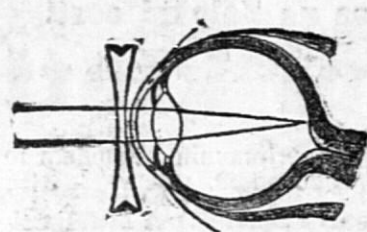
† **Norec v kavarni**. V kavarni Berce-Cinski v Krakovu je povzročil mestni inženir Stankiewicz pred nekaj dnevi veliko rabuko, ki se je končala s tem, da je obležal kavarnar smrtno ranjen, kavarna pa je bila skoro popolnoma demolirana. Inženir Stankiewicz, ki je bil sam pri mizi, je potegnil nenadoma samokres in ga začel namerjati na goste sosednih miz. Kavarnar se mu je približal od zadaj in mu je iztrgal s pomočjo nekaterih gostov orožje iz rok. Nato se je inženir pomiril in je prosil kavarnarja, da naj mu vrne orožje pod obljubo, da bo ostal sedaj popolnoma miren. Komaj je dobil inženir samokres, katerega je kavarnar med tem časom izpraznil, zopet nazaj, je potegnil iz žepa nove naboj in samokres zopet nabasal. Bliskoma je nameril na kavarnarja in ustrelil. Kavarnar je padel, ostali gosti so zbežali. Napadalec je streljal za njimi,

toda zadel ni nikogar. Poklicali so požarno brambo, ki je napadalec razorožila s tem, da je skoro preplavila kavarno. Ko je vrdla nato policija v kavarno, je našla inženirja mrtvega. Ustrelil se je z zadnjim nabojem v glavo in se s prvim strelom smrtno ranil.

† **Znanstveno prorokovanje gospe Curie**. V londonskih znanstvenih krogih vzbuja posebno pozornost izjava gospe Curie, ki je našla, kot znano, radij, katero izjavo je podala nekemu angleškemu poročevalcu. Gospa Curie, ki je priznana učenjakinja, se je udeležila tudi kongresa znanstvenikov in učenjakov vseh ved v Birminghamu. Med drugim je izjavila gospa Curie tudi sledeče: Našla sem radij, toda verjemite v nekaj letih najdemo še vse kaj večjega in važnejšega. Pazite na dela profesorja Rutherforda, ki je posvetil svoje delo in zmožnosti raziskavanju radija. Njegovi uspehi pri tem raziskavanju so me iznenadili in jaz sem prepričana, da bomo spoznali v kratkem stvari, ki bodo igrale tako važno vlogo, da bo ostala najdba radija samo kot nekako stopnjišče za bodoče najdbe.

† **Vračajoči se kometi**. Leto 1913. ki je imelo do sedaj malo kometov in ki je prineslo šele enega teh vagabundov v vsejmirju, kometa Schaumasse (1913 a), bo, kakor vse kaže, videlo nekaj vračajočih se kometov, med tem ko ima ravno omenjeni komet parabolično pot in se ne bo vrnil nikdar več v naš solnčni sistem. V prvi vrsti pričakujejo astronomi Holmejev komet. Za svojo pot rabi 69 let. Ta komet je vzbudil leta 1892. posebno pozornost, ker je stal začetka skoro nepremično na nebu in bil od dne do dne večji, tako, da se je zdelo, da je namerjen naravnost na zemljo, vsled česar se je domnevalo, da bo z zemljo trčil. Hitro se je raznesla govorica o koncu sveta, kakor smo to tudi pred tremi leti, ko se je vrnil Halleyev komet, doživeli. Sve-ta seveda ni bilo konec. Holmejev komet se je gibal v popolnoma drugi smeri, kakor se je to spoznalo pri nadaljnem opazovanju. Duhovi so se zopet pomirili. Tudi Finaljev komet se bo vrnil. Svojo pot dokonča v 66 let. Našli so ga leta 1886. leta 1893. so ga zopet opazovali, leta 1900. pa je izostal, takrat ga ni bilo mogoče najti zaradi njegove velike oddaljenosti od zemlje. Od prof. Kopffa dne 2. avgusta 1906 najdeni komet, ki rabi za svojo pot tudi 66 meseca, se vrne tudi letos v bližino solca. Tuttlejev komet, ki so ga astronomi pričakovali tudi letos, je Schaumasse našel že v decembru leta 1912. Znan je ta komet že pol stoletja; našli so ga leta 1858. v Cambridgu ter ga odselej opazovali vsaki 13 in pol let. Neki drugi perijodični komet, komet De Vico-Swift, je prišel povodom svojega zadnjega perihela v bližino planeta Jupitra, ki ga je motil v njegovi poti tako zelo, da ni več računati, da se vrne. Treba je počakati, ali se še kdaj približa solcu; mogoče je — seveda je vprašanje, ali bo mogoče spoznati, da je to isti komet.

† **Kaj pripoveduje župnik Schmidt o svojih umorih**. Župnik Schmidt, ki je, kakor znano, zaklal lepo dekle Aumüllerjevo, njeno truplo pa razkosal in pometal v Hudonsko jezero, ima na vesti, kakor je dognala preiskava, tudi še več drugih umorov. Ponarejal je z nekim dr. Muretom tudi bankovce. Župnik Schmidt, ki je sedaj v isti ječi, v kateri je bil Thaw, pred tem pa Molineut, je izpovedal nekemu nevjorskemu korespondentu sledeče: Mene ne razume noben človek in me tudi nihče noče razumeti. Vsak si misli, da sem zver v človeški podobi, nevaren morilec ali brutalen norc. Toda jaz nisem niti prvo niti drugo. Jaz vem samo, da bivata v mojih prsih dve duši in bi dal rad še danes življenje za kako dobro stvar. Na vprašanje, če je umoril Aumüllerjevo, župnik Schmidt umor odločno prizna. Pravi, da jo je moral umoriti, ker je bil k temu moralno prisiljen. Nisem smel dopustiti, da bi mi porodila nezakonskega otroka. Ona je srečna, ker sem ji rešil čast. Govoril sem z njo večkrat o tem, toda ona me ni hotela razumeti. Pred nekaj leti je bila v podobnem slučaju. Takrat se je peljala na Dunaj in je preprečila zlo z nedopustno nevarno operacijo. To pa sedaj ni bilo več mogoče. Ona je sedaj srečna in tudi jaz se ne bojim smrti in umriem rajši danes kot jutri. Na vprašanje, če je res izvršil še več drugih umorov, pravi župnik Schmidt, da on ni storilec, pač pa rad prevzame umore nase, če more s tem komu kaj pomagati in dobrega storiti. Njemu je vseeno, naj mu naprtijo kolikor hočejo, umri bo itak samo enkrat. Glede ponarejanja bankovcev je izpovedal Schmidt, da je dr. Muret popolnoma nedolžen. Plošče za izdelavo bankovcev je napravil sam, kakor tudi razne odtise. Denarja še ni mogel izdelavati, ker je imel za to še premalo



Optik in specialist.

LJUBLJANA,

Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688**K. J. JURMAN**

Optični zavod z električnim obratom.

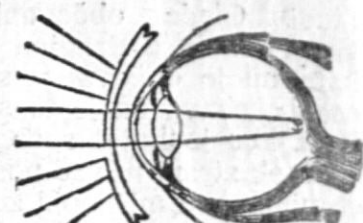


Optik in specialist.

Selenburgova ulica št. 4.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravilna lega plošč, brušenih
po sistemu Perpha.**Gospodična**

ki je že poslovala v trgovini z
mešanim blagom, 3466
slovenščine in nemščine zmožna, ki zna
knjige voditi v nemškem jeziku in je
dobra računarica, se sprejme.
Weiss Bela, umetni mlin, Belatincz, Ogrsko.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživetje in smrt z manjšajočimi se
12 vplačili.

„SLAVIJA“

... .. vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 58,461.432-56 — izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695-77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje
cigar pisarne so v
lastnej bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Skode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Lep lokal

pripraven za manufakturno in oblačilno stroko,
na prometnem kraju v Ljubljani se išče v najem.
Ponudbe pod „Lokal W. J. 7758“
na Rudolfa Mosse, Dunaj I, Seilerstätte 2.

Dr. J. Demšar

ordinira odslej od 2.—4. popoldne.

Žalni klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporočila se
solidna trrdka **modni salon**
damskih in otroških klobukov v najnovejših
oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.

Marija Götzl Ljubljana,
Zidovska ulica šte. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Uradniško hranilno društvo v Gradcu
R. Z. Z. O. Z.

Osební kredit

uradnikom, profesorjem, učiteljem, umirovljenim itd. ob najugodnejših pogojih.
Nič predstroskov. Več v razvidih.

Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po

5%	od zneskov nad 1000 kron ob 60-dnevni odpovedi:	5 1/4%	od zneskov nad 2000 kron ob 90-dnevni odpovedi:	5 1/2%
----	---	--------	---	--------

Obresti se polletno prištevajo glavnici. Pri vlogah preko 10.000 K se morejo dvigati obresti četrtletno. Nič rentnega davka. Vlozne knjižice se sprejemajo v srambo. — Razvidi in položnice brezplačno. Stanje vlog: K 5.350.000. Jamstvo zadržanih deležev: K 6.500.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000. Pojasnila daje brezplačno:

Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip šte. 22,
vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/23. in 1/24. uro popoldne.

**V Zgornji Šiški se odda
vinska klet.**

Izve se v tobačni tovarni pri Ani Bedenk.
3418

Izurjena prodajalka

mešane stroke 3457
želi premeniti službo.
Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Ivan Magdič
krojač prve vrste
Ljubljana, 2092
Dunajska cesta št. 20
(nasproti kavarne „Europa“)
se priporoča.
Zaloga angleškega blaga.

**Od dobrega najboljši! je še vedno izvirni
Singerjev šivalni stroj**

Dobi se samo
v naših pro-
dajalnah s ta-
kim izveskom

in s to
var-
stveno
znamko

Ljubljana, Sv. Petra c. 4,
Novo mesto, hiša lekarja
Bergman,
Kranj, Glavni trg 119 in
Kočevje, Glavni trg 79
ali pa po naših potnikih.

**Samo 5 cen!
Goodjeawelt čevlji**
so najboljši na svetu.

Visoki
čevlji
za
gospode
in
dame
10-50
12-50
14-50
16-50
19-50

Nizki
čevlji
za
gospode
in
dame
9-—
10-50
12-50
14-50
16-50

Trpežni čevlji za otroke, visoki ali nizki.

Velikost	21-25	26-28	29-31	32-34
na zadrgo	5-90	6-90	7-90	8-90
z gumbi	6-50	7-50	8-50	9-50

rjavi 1 krono dražji.

Zaloga čevljev H. KENDA

Ljubljana, Mestni trg šte. 17. 11

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST. * Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in začaranje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmoderneje opremljeno podjetje za solitve in prevažanje povištva v mestu in na vse strani s patentiranimi povištenimi vozmi. — Shranjevanje povištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omojanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja. Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene. 3237 Točna postrežba.

POVEČANJE PORTALA V NAJMODERNEJŠEM STILU!

v parterju in v prvem nadstropju sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (g. Simonetti)
Mestni trg šte. 6, da bo mogoče z elegantnim aranžiranjem izložb vsaki čas prepričati
cenj. odjemalce o moji najpopolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno še pred sezono.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.